

Motion till riksdagen 2025/26:3109

av Mikael Oscarsson (KD)

Åtgärder mot surrogatmoderskap

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att surrogatmoderskap i Sverige fortsatt inte ska vara tillåtet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i internationella sammanhang bör verka för en reglering som motverkar exploatering av kvinnor och barn genom surrogatmoderskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inte ska vara tillåtet med surrogatförmedlingar i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Surrogatmödraskap innebär att en kvinna bär och föder ett barn med avsikt att lämna ifrån sig barnet till andra efter födseln. Även om surrogatarrangemang ofta presenteras som en frivillig handling, finns betydande risker för exploatering, särskilt i ekonomiskt utsatta situationer. Kvinnor kan pressas eller lockas in i avtal som inte tar hänsyn till deras långsiktiga hälsa eller integritet.

Även om det inte finns något uttryckligt förbud mot surrogatmödraskap i Sverige kan man säga att den svenska lagstiftningen hittills har valt en tydlig linje mot surrogatmödraskap. Detta eftersom det inte finns något lagligt stöd för föräldrar som vill använda sig av surrogatmödraskap och vården får inte heller bistå med sådan typ av assisterad befruktning. Det är en hållning som grundar sig på skyddet för kvinnors och barns rättigheter. Surrogatmödraskap riskerar att förvandla barn till beställningsvaror och kvinnors kroppar till handelsvaror. Detta strider mot den grundläggande människosyn som vår lagstiftning vilar på. Kristdemokraternas hållning är att surrogatmödraskap inte ska vara tillåtet i Sverige, då det avsiktligt bryter den naturliga relationen mellan modern och barnet i livmodern. Hållningen grundar sig också i att det riskerar att leda till kommersialisering och utnyttjande av utsatta kvinnor.

Erfarenheter från andra länder visar på de problem som följer. I länder där surrogatmödraskap är tillåtet har det vuxit fram kommersiella industrier där fattiga kvinnor bär barn åt välbeställda beställare, ofta från andra länder. Denna utveckling skapar djupt ojämlika och exploaterande strukturer.

Även i fall där surrogatmödraskap sker utan betalning uppstår svåra etiska och psykologiska frågor. Att bära och föda ett barn innebär en stark biologisk och emotionell process. Att sedan lämna ifrån sig barnet kan få stora konsekvenser för både modern och barnet. Barnet har också rätt till sin biologiska härkomst och riskerar att få en oklar identitet om föräldrarollen delas upp mellan genetiska, biologiska och sociala föräldrar.

Barnkonventionen, som är svensk lag, slår fast att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet. Att tillåta surrogatmödraskap riskerar att sätta vuxnas önskan om barn före barnets egna rättigheter. Det är en väg som Sverige inte bör gå.

Samtidigt behöver Sverige agera internationellt. I dag sker surrogatarrangemang i många länder och svenska par reser utomlands för att delta i dem. Det skapar svåra juridiska och etiska problem när barnen sedan tas till Sverige. Här bör Sverige vara en stark röst för att internationellt motverka exploateringen av kvinnor och barn och arbeta för gemensamma regler som skyddar de mest utsatta. Även surrogatförmedlingar verksamma i Sverige borde inte vara tillåtna.

Frågan om barnlöshet är svår och smärtsam, och det är viktigt att möta den med respekt. Men lösningen kan aldrig vara att exploatera andra människors kroppar eller barns rättigheter. Sverige bör därför vidhålla hållningen att surrogatmödraskap inte ska tillåtas och samtidigt bidra till en internationell utveckling som värnar kvinnors och barns värdighet.

Mikael Oscarsson (KD)